

POSTANOWIENIE

27 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 27 października 2023 r. w Warszawie
zażalenia N. G., R. N., M. i N., P. N. i G. N.
na wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie
z 4 listopada 2022 r., IX Ga 304/21,
w sprawie z powództwa E. spółki akcyjnej w P.
przeciwko N. G., R. N., M. N., P. N. i G. N.
o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego do orzeczenia
kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

W związku z zażaleniem pozwanych N. G., R. N., M. N., P. N. oraz G. N. na postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z 4 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie jest zasadne.

Zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c. nieważność postępowania ma miejsce m.in. wtedy, gdy strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany. Przed przystąpieniem do rozpoznania apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego, Sąd Okręgowy powinien był ocenić, czy istnieją warunki do przeprowadzenia postępowania w sprawie, które nie będzie dotknięte poważnymi

wadami, a zatem postępowania z udziałem podmiotów zdolnych do działania w obrocie prawnym i właściwie reprezentowanych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2022 r., II CSKP 698/22).

Pojęcie „pełnomocnictwa”, z jednej strony oznacza pochodzące od mocodawcy umocowanie pełnomocnika do działania w imieniu mocodawcy, z drugiej zaś - dokument stwierdzający to umocowanie. Udzielenie pełnomocnictwa (rozumianego jako umocowanie) może nastąpić w dowolnej formie, ustnej lub pisemnej. Wymogiem skuteczności aktu udzielenia pełnomocnictwa i konsekwencji podejmowania czynności procesowych przez pełnomocnika w imieniu mocodawcy jest wykazanie przed sądem tego umocowania odpowiednim dokumentem. W rezultacie dokument pełnomocnictwa i jego wydanie nie mają znaczenia konstytutywnego, gdyż taki charakter posiada samo udzielenie umocowania. Jednakże dokument pełnomocnictwa jest niezbędnym dowodem potwierdzającym istnienie umocowania pełnomocnika do działania w imieniu strony (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 18 lutego 2022 r., II CSKP 49/22).

Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że brak formalny pisma procesowego w postaci nienależytego umocowania pełnomocnika może być usunięty potwierdzeniem strony dokonanych przez niego czynności. W tym celu sąd powinien wyznaczyć stronie odpowiedni termin (uchwała Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, postanowienie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2016 r., IV CZ 17/16, postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2010 r., V CSK 33/10).

Niewątpliwie w ramach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wezwał dwukrotnie pełnomocnika powoda do wykazania umocowania do działania w imieniu powoda poprzez złożenie dokumentu pełnomocnictwa w prawidłowej formie, określonej w art. 89 k.p.c. oraz umożliwiające ustalenie osób reprezentujących spółkę, które udzieliły tego pełnomocnictwa, gdyż na dokumencie złożonym do akt sprawy skserowana pieczęć uniemożliwiała odczytanie tych danych.

Powyższa czynności Sądu nie może być jednak uznana za wezwanie strony do potwierdzenia dokonanych przez pełnomocnika czynności.

Judykatura i piśmiennictwo dopuszczają potwierdzenie udzielenia pełnomocnictwa bądź bezpośrednio poprzez udział mocodawcy w czynnościach pełnomocnika, bądź dodatkowe oświadczenie złożone w tym przedmiocie, nawet następcze na zarządzenie sądu (por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC rok 2009, nr 6, poz. 76, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1998 r., II CKN 529/98, z dnia 17 maja 2002 r., I CZ 31/02, "Biuletyn SN" rok 2002, nr 9, s. 15, z dnia 14 lipca 2010 r., V CSK 33/10, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2000 r., II UKN 666/99, OSNAPUS rok 2002, nr 4, poz. 95, z dnia 10 sierpnia 2000 r., IV CKN 1137/00, postanowienie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2016 r., IV CZ 17/16).

Należy zatem uznać, że Sąd drugiej instancji zanim stwierdził nieważność postępowania przed Sądem Rejonowym powinien był wezwać bezpośrednio stronę do potwierdzenia czynności procesowych pełnomocnika, ewentualnie braku ich potwierdzenia, aby móc stwierdzić czy działania procesowe pełnomocnika miały umocowanie strony przez niego reprezentowanej.

W sytuacji, w której strona z takiej możliwości skorzystałaby, przyczyna nieważności, o jakiej mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c., zostałaby usunięta ze skutkiem *ex tunc*, co powodowałoby brak podstaw do uchylenia wydanego w sprawie wyroku na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 r., II PZ 23/16).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

M.L.

[ms]

